

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XV. Clerici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Clarus est textus atque annotandus pro Cleri reformatione in Germania.

CAPITULUM XV.
Clerici.

PARAPHRASIS.

Innocentius III. in eodem Concilio Generali Lateranensi præcipit, ut Clerici officia & comæcia sæcularia, maxime quæ inhonesta sunt, non exercent, mimis, jocularibus, & histrionibus non intendant, & tabernas omnino evitent, præterquam ob necessitatem in itinere constituti, ad aleas & taxillos non ludant, nec ejusmodi ludis intersint; coronam & tonsuram congruentem habeant, & se in officijs Ecclesiasticis, aliisque bonis studijs diligenter exercent; vestimenta desuper clausa ferant, nec nimis brevia, nec nimis longa; pannis rubeis, aut viridibus, manicis & foccis consutitijs frænis, sellis, pectoralibus, aut calcaribus deauratis non utantur; cappas manicatas intra Ecclesiam non gerant, sed nec alibi, qui Sacerdotes sunt, aut personatum habent, nisi ob justam timoris causam, necesse sit, habitum transformare. Fibulas non ferant; neque corrigias auro, vel argento ornatas; sed nec annulos, nisi quibus competit ex officio dignitatis: Episcopi autem in publico, & in Ecclesia omnes superindumentis lineis utantur, nisi Monachi fuerint, quos monachalem habitum oportet ferre; pallijs verò diffibulatis non utantur in publico, sed vel ante collum, vel post collum connexis. De decente Clericorum vestimento videri potest *Clement. 2. hoc tit.* quæ innovata & ampliata est in Concil. Trident. *Sess. 14. c. 6. de reformatione, & iterum sess. 22. c. 1. de reformatione.*

SUMMARIUM.

1. Clerici, & multò magis Religiosi sæcularia officia tractare non debent.

2. Prohibetur etiam illis alea ludus.
3. Compelli debent per censuras ad coronam, & decentem Ordini habitum ferendum, si sint in sacris constituti.
4. Annulos gestare non debent, nisi sint in Dignitate Ecclesiastica constituti; aut, ut aliqui, minus tamen probabiliter, volunt, Doctores: Professoribus tamen Doctoribus usus annulorum non negatur.

Notandum primò. Clerici, & multò magis Religiosi, officia & comæcia sæcularia tractare non debent, secundum Apostolum *2. ad Timoth. 2.* nemo militans Deo implicat se negotijs sæcularibus. Sæcularia autem negotia teneri debent, quæ mentem occupant, & à divinis ac pijs officijs abstrahunt, atque ad finem supernaturalem & salutem animarum, per se ac directè non conferunt. Vide, quæ dixi *lib. 1. tra. 5. p. 1. c. 8. n. 3.*

Notandum secundò. Clerici prohibitus est lusus aleæ, de hoc dixi *lib. 3. tra. 4. c. 21. n. 1. & 2.*

Notandum tertio. Clerici in sacris & beneficijs per censuras compelli debent ab Ordinarijs, ut tonsuram & vestem Ordini Clericali congruentem, non autem Laicalem & profanam deferant. Quæ de re vide *Clement. cit. & Trident. loc. cit.*

Notandum quarto. Clerici annulos gestare non debent, nisi sint Episcopi, vel in Ecclesiastico officij dignitate constituti. Ita etiam habetur in *Concil. Basileensi, de reformatione Clericorum*. Plerique tamen existimant, Doctoribus Clericis concessum esse, ut annulum ferant, cum hoc unum sit ex insignibus, quibus doctoralis dignitatis inauguratio perficitur, & sumunt argu. ex *Clement. 2.* ubi Doctoratus honor adeoque dignitas dicitur. Verùm contrarium ex *hoc c.* colligitur, quia licet Doctoratus honor sit in Ecclesia, non tamen est dignitas, nisi latè & impropiè. Canones autè significant, annulos aureos à Clericis ferendos non esse, nisi eis ex officio dignitatis competat; videlicet cum aliqua

B a supe-

superioritate, aut jurisdictione; sed neque argumentum illud ostendit, quia annulus symbolum est inaugurationis, quandoquidem etiam cingulum aureum, & quibusdam locis sertum, tanquam symbola & insignia doctoribus conferuntur, cum tamen consuetudo Ecclesie non permittat, ut postea Clerici doctores talibus in publico utantur. Excipiendi tamen sunt Professores scientiarum, quippe quibus superioritas & aliqua jurisdictione secundum leges competit in Studiosos.

CAPITULUM XVI.

Ex Litteris.

PARAPHRASIS.

Comes Pontinus Honorio III. significavit, quod aliqui suae regionis Clerici negotiationibus magis, quam divinis officijs dediti sint, & nihilominus clericali privilegio gaudere velint, neque statutis patriae subiacere; cum tamen ijs, si pro commodo ipsorum faciant, non minus, quam Laici utantur; ideo supplavit, ut dicitur Clerici vel compellantur, illicitis sibi negotiationibus derelictis, Ecclesiae servire, vel permittantur quoad facultates juxta regionis statuta, & consuetudines sicut saeculari subiacere. Respondit Honorius III. ad Episcopum loci, cum ea, quae de Clericis relata sunt, in Clericali Ordinis vituperium redundent, & ex Clericorum vita Laici non scandalum, sed honestatis exemplum accipere debeant, ideo mandare se ipsi, ut si Clerici, postquam tertio ab ipso moniti fuerint, a negotiationibus, quas praetermissis divinis officijs, excuserunt, non abstinerint, quandoquidem ipso facto privilegium abiciant clericale, eos non defendat, quod minus secundum statuta, & consuetudines regionis, perinde ac Laici, in facultatibus suis jurisdictioni subiaceant saeculari.

SUMMARIUM.

1. Clerici gaudere possunt statutis & consuetudinibus Regionis, ubi habitant, quatenus ista illorum commode subserviunt, dummodo statuti eorum non repugnent.
2. Quod si tamen, praetermissis divinis officijs, saecularibus negotiationibus intendant, & ter moniti a suo Episcopo non respiciant, ipso facto amittunt privilegium clericale, quoad immunitatem a tributis & patrimonialibus suis, & taliter quasitis facultatibus.
3. Possunt enim Clerici, non quidem per spontaneam renuntiationem, per delictum tamen amittere sua privilegia.
4. Defendendi tamen sunt per censuras a Praelatis Ecclesiasticis, si sine sua culpa, ad exactiones, & tributa solvenda, a saecularibus Magistratibus cogantur.

Notandum primo: Clerici gaudere possunt statutis & consuetudinibus regionis, in qua vivunt, quatenus ea ipsis commode sunt, ita colligitur ex *textu*, & *docui lib. 1. tra. 4. c. 13. & in c. Ecclesia. 10. de constitutionibus*. Ratio est, quia & ipsi Clerici, si in communi vitae societate degant, cives sunt & membra Reipublicae, ergo communibus ejus commodis, & privilegijs fruuntur. Ex quo sequitur, quod etiam communibus Reipublicae legibus obligentur, dummodo statuti ipsorum, & Ecclesiasticae libertati non repugnent, sicuti docui in citatis locis.

Notandum secundo: Si Clericus omifis Ecclesiasticis officijs, saecularibus negotiationibus intendat, postquam tertio a Praelato suo monitus est, nisi resipuerit, ipso facto amittit privilegium clericale, quod attinet ad facultates suas, ita ut ex ijs, perinde ac cives Laici, Magistratui saeculari tributa solvere cogatur. Ratio dari debet, quia si Clericus post trinam monitionem ca-

nonice